

Maakuntien rahoituslaki

Neuvotteleva virkamies
Virpi Vuorinen
VM/BO

HALLITUKSEN
REFORMI

Maakuntien rahoitus perustuu valtion rahoitukseen

- Lähtökohtana on kattava valtion rahoitus maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien hoitamiseen.
- Maakunnan tulolähteenä on valtion rahoituksen lisäksi asiakasmaksut.
- Maakuntien valtion rahoitus on yleiskatteista ja se osoitetaan kaikille 18 maakunnalle.
- Rahoitusmallissa siirrytään menoperusteisesta mallista laskennalliseen malliin.

Maakuntien rahoituksen muodostuminen

- Lähtökohtana on yksinkertainen, mahdollisimman hyvin eri puolilla maata maakuntien toiminnan kustannusten keskeiset perusteet kattava malli.
- Maakunnat saavat valtion rahoitusta asukasmäärään perustuen sekä palvelujen tarvetta kuvaavien ja olosuhdetekijöiden perusteella seuraavasti:
 - Palvelutarpeeseen ja maakunnan olosuhdetekijöihin perustuva rahoitus 89 %
 - Ikäryhmäkohtainen tarve 37,526 %
 - Sote-palvelujen tarvetta kuvaavat sosioekonomiset tekijät sekä sairastavuus 48,161 %
 - Asukastiheys 1,5 %
 - Vieraskielisyys 1,4 %
 - Kaksikielisyys 0,3 %
 - Saaristoisuus 0,113 %
 - Asukaslukuperusteinen rahoitus 10 %
 - Sote 7,8 %
 - Pelastustoimi 2,2 %
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 1 % (käyttöön v.2022)

Valtion rahoituksen perusta ja tarkistaminen

- Valtion rahoituksen perusteena käytetään kahden viimeisimmän tilastoidun vuoden keskiarvoa maakuntien tehtävistä aiheutuneista valtakunnallisista käyttökustannuksista, joista on vähennetty vuosikohtaisesti maakuntien perimät asiakas- ja käyttömaksut.
- Maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos otetaan huomioon valtion rahoituksen tarkistuksessa, jos se aiheutuu laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta.
- Toteutuneet kustannukset huomioidaan siihen määrään asti, että käyttökustannusten vuosittainen kasvu vastaa enintään prosenttimäärää, joka on maakuntaindeksin toteutunut muutos lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä (kustannusten nousun rajoitin).
 - Vuodet 2020–2021: maakuntaindeksin muutos + 1 prosenttiyksikkö.
 - Maakuntaindeksi on uusi indeksi, joka muodostetaan yleisen ansiotasoindeksin, kuluttajahintaindeksin ja maakuntatyönantajan sotu-maksujen pohjalta.
- Toteutuneet kustannukset otetaan huomioon tämän ylittävältä osalta, jos se on välttämätöntä peruspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi.
- Rahoituksen tasoa tarkistetaan vuosittain maakuntaindeksin ennustetulla muutoksella.

Kustannusten nousun hillitseminen

- Väestön ikärakenteen muutos lisää palvelutarvetta. Sote-menojen arvioidaan kasvavan vuosina 2020–2029 nimellisesti 4,4 prosenttia vuodessa ilman sote-uudistusta.
- Sote-uudistukselle on asetettu tavoitteeksi kustannusten nousun hidastuminen 3 mrd. eurolla. Jotta tämä toteutuisi, menokasvun tulisi hidastua alle 3 prosenttiin.
- Säädöspohjainen rajoitin lisää maakunnan taloudenpidon ennakoitavuutta.
- Rahoituksen riittävyttä maakuntien tehtävien hoitamiseen kokonaisuutena ja maakunnittain (rahoitusperiaate) tarkastellaan vuosittain.
 - julkisen talouden suunnitelman yhteydessä
 - valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä

Maakunnan lisärahoitustarve

- Maakunta voi hakemuksesta saada harkinnanvaraista lisärahoitusta poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi.
 - Lisärahoitus vähentää maakunnille maksettavan valtion rahoituksen kokonaismäärää.
- Valtioneuvosto voi päättää erikseen toimista, kuten valtion lainan, valtiontakauksen tai valtionavustuksen käytöstä, jos maakunnalla ilmenisi äkillisiä ja tilapäisiä ongelmia maksuvalmiudessa.
- Maakunta voi ottaa myös lyhytaikaista lainaa.

Rahoituksessa siirrytään asteittain kohti laskennallisia kustannuksia

- Maakuntien lähtötilanteet ovat erilaisia, ja sopeutustarpeet eroavat maakunnittain. Uudistus aiheuttaa myös muutuskustannuksia, joten tarvitaan siirtymäaika.
- Vuosi 2019: maakuntien rahoitus perustuisi maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien toteutuneisiin kustannuksiin.
- Siirtymäaika 2020–2023: rahoituksessa siirrytään asteittain toteutuneista laskennallisiin kustannuksiin.
 - Laskennallisten kustannusten osuus maakuntien rahoituksesta on 20 % v. 2020, 40 % v. 2021 jne. kunnes v. 2024 rahoitus perustuu kokonaan laskennallisiin kustannuksiin.

Jos tarvitset lisätietoa, katso:

Alueuudistus.fi

Tai ole yhteydessä:

virpi.vuorinen@vm.fi